

ΑΠΟΨΗ, από το Ν. Χαραλάμπους

Εδώ και τριάντα χρόνια θυμάμαι πως κάθε φορά που έσκαγε μύτη σ' αυτό το νησί μια έγκυρα υποσχόμενη θεατρική δουλειά, ξεφύτρωναν σαν μανιτάρια κόντρα στις διαθέσεις του κοινού μίζερες αμφισβητήσεις και «σικέ» μεμψιμοιρίες προερχόμενες συνήθως από «επώνυμες» μετριοτήτες. Όποτε ο τα-

λαίπωρος μας τόπος ξεπέταγε κάποιες ελπίδες εξόδου από τον ερασιτεχνικό ευδαιμονισμό και την ισοπεδωτική μακαριότητα άσχετοι παρεπιδημούντες, ένωσαν θιγμένοι και έγγραφαν αβέρτα κρίσεις της πεντάρας με σύνδρομο υστερικού φθόνου για ό,τι τους ξεπερνάει. Κι η απορία: Πότε θα συντονιστού-

με με πλατύτερες προσλαμβάνουσες, πότε θα πάψουμε να λειτουργούμε ως ανιστόρητοι επαρχιώτες; Να θυμίσω; Το 1960 ομάδα νέων με δάσκαλο το Σακκέτα έφτιαξαν το «Θέατρο Τέχνης» με πρωτόγνωρες για την εποχή προδιαγραφές επαγγελματικές. Τι εκπροσωπούσαν; Ταλαντούχα οράματα, πνευματικό ηγέτη, φαντασία και τόλμη. Οι γνωστοί ταγοί της εποχής τους κοροΐδεψαν. Η Πολιτεία εκώφευσε. Ο Δήμος τους κυνήγησε, ο άχρωμος Ο.Θ.Α.Κ. τους εξαργύρωσε. Δέκα χρόνια αργότερα τα «νέα παιδιά» του «Θεάτρου Τέχνης» γίνονταν η αφρόκρεμα του Θεάτρου μας εδώ αλλά και στην Ελλάδα.

Το 1970 η ίδρυση του Θεάτρου Ρ.Ι.Κ. και η θριαμβευτική πρεμιέρα του «Ασυλλόγιστου» ενθουσίασε το κοινό αλλά εξαγρίωσε τις γνωστές επώνυμες μετριοτήτες που μίλησαν πάλι για «άνθρακες ο θησαυρός». Όσπου έκλεισε κι αυτός ο κύκλος ανοίγοντας τον τότε Θ.Ο.Κ. της άρχουσας ανθυποποικουλτούρας και του μπάτε σκύλοι αλέστε. Όταν ο τελευταίος βρήκε τα πόδια του ήταν οι συντελεστές του θεάτρου Ρ.Ι.Κ. που τον στήριζαν. Όμως ο ιός των αταλάντων καιροφυλακτούσε και λίγα χρόνια μετά με τις «κρέτιδες» του υποφαινόμενου επιτέθηκε λαύρος με βρισιές και απειλές. (Αυτά όταν η Ελλάδα βοούσε από τις επιτυχίες μας σε Επιδάυρους και Ηρώδεια).

Σήμερα σε εποχές «εκπτώσεων» με παροχές πλουσιοπάροχες «επί δικαίων και αδίκων» κύριος και κυρία «των γραμμάτων και των τεχνών» εξυμνούν μεν συμπαθείς περιπτώσεις ως αποκαλύψεις, κατακεραυνώνουν δε έγκυρες προτάσεις ως «ανήμπορες» ή «άσεμνες» με πατριarchικά και μητριαρχικά επιχειρήματα αρμόζοντα σε τριτοκοσμικούς ερασιτέχνες... Έτσι η κ. Μολέσκη, παρόλο που προσπάθησα ξανά με ευγένεια να της κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου για όσα μονοσήμαντα συνήθως συλλαμβάνει και εκστομίζει, ξαναχτύπησε. Αυτή τη φορά με εμφανή εμπάθεια αναφέρθηκε στο «Θέατρο ΠΡΑΞΙΣ» (νέο έγκυρο σχήμα), στο Σαίξπηρ (που αγνοεί) και στον υποφαινόμενο (που νομίζει ότι γνωρίζει) με «ρεβανιστικό» πανικό.

Το τι είπε δεν περιγράφεται — αφού στη θολούρα της έχασε και τον ηθοποιό Ρωμαίο — και το ρόλο μου στο έργο. Το μόνο που την έκαιγε ήταν η «μετωπική σύγκρουση» της νέας πρότασης με τα σοσιαλιστικο-ρεαλιστικά της «συμφέρον-

τα». Έπεα πτερόεντα.

Ένα είναι το γεγονός. Αν η ως τώρα καλλιτεχνική μου πορεία και η θεατρική μου αναζήτηση είχαν εξαρτηθεί από τις «στραμπουληγμένων» Ελληνικών διαφωνίες της ως άνω κυρίας, θα έπρεπε να είχα μεταναστεύσει εις ερημονήσι του Ατλαντικού.

Αυτά για την εμμένουσα εξωγήινα να διαπράττει «κριτικές» Όμως φαίνεται ότι η μικρή μας πόλη παράγει και έτερα φρούτα «παντογνωσίας» με παρόμοιαν ανάδελφο γεύση. Όπως ο γνωστός και μη εξαιρετέος ζωγράφος κύριος Κάραγιαν που συνομπάρει ανεπίτρεπτα «συγγενείς» του εργάτες της Τέχνης, γράφοντας οργίλες ενίοτε «κρίσεις» επί παντός επιστητού αντί να κάτσει να ζωγραφίσει και κανένα πίνακα. Έτσι και τώρα, σε νέα, αλαλούμ αισθητικής, στήλη με το «δύσκολο» τίτλο «πρεμιέρα» κάνει απεγνωσμένες προσπάθειες να επαινέσει το όλο εγχείρημα του «Θεάτρου ΠΡΑΞΙΣ» και του «Ρωμαίου» αλλά χωρίς να ξεχνά τις «πατρικές» λουθεσίες (στα «Οργισμένα Νιάτα» ήταν έξαλλος — μπαμπάς με τον υποφαινόμενο). Λέει λοιπόν ο ζωγράφος με μακάριο θράσος «ο Χαραλάμπους όταν είναι σεμνός κάνει καλές σκηνοθεσίες» λες και αναφέρεται σε ένα παιδαρέλι που συνήθως συλλαμβάνεται άτακτος. Λέει — αφ' υψηλού ως Φον — μιλώντας για ένα πενηντάρη σκηνοθέτη «όταν εργάζεται σοβαρά τα καταφέρνει» λες και συνήθως το ρίχνω στη λούφα ή κοροϊδεύω. Ενώ ο ευφυής ζωγράφος ξεχωρίζει το ύψος και το βάθος των «αλχημειών» μου, γνωρίζει πότε ξεγελάω κοινό, βραβεία, Φεστιβάλ και άλλα αφελή κέντρα εντός — αλλά κυρίως εκτός — των τριών τετραγώνων που διαχειμάζει και νιώθει να κυριαρχεί ο νευρικός κ. Κάραγιαν.

Τι να πει κανείς; Σε πόσα «τρελλά» και «κουφά» να αντιδράσει — φυλακή δεν υπάρχει — και πόσο να αντέξει σιωπώντας μπροστά στην αμετροέπεια και την κακοήθεια μαθητευόμενων μάγων της κριτικής θεάτρου;

Στις «κρέτιδες» με βγάλανε ανθέλληνα, στον «Ατταλο» τυμβωρύχο, στον «Οθέλλο» άσχετο, στους «Βατράχους» κακόγουστο, στην «Εκάβη» ατάλαντο, στον «Ρωμαίο» πομπώδη. Πού να βρεις το δίκιο σου σε μια χώρα όπου η κατά Κάραγιαν «Σούζο» ονειροπολεί... τι άραγε;

Αυτά και αν χρειαστεί θα επανέλθω δριμύτερος.

Νίκος Χαραλάμπους
Σκηνοθέτης - Ηθοποιός